

Arnested Tinnefossen

Uten Tinnefossen ville verken Tinfos jernverk eller Notodden salpeterfabriker ha blitt etablert. Det var den stegvise utnyttelsen av kreftene i Tinnefossen som la grunnlaget for den store industrireisingen på Notodden tidlig i det 20. århundre.

Mange steder i Norge er vokst fram gjennom utnyttelse av vannets krefter, men det er få steder – om noen – som favner alle trinn i utviklingen – fra den enkle, vandredrevne mølle til avansert industri, faktisk både elektrokjemisk og elektrometallurgisk industri.

Det tosidige industristed

Notodden ble et tosidig industristed – med sterk konkurranse mellom to hjørnesteinsbedrifter. Siden kom også en rekke andre bedrifter til. På samme måte som så mange andre elver ble også Tinnefossen først utnyttet til å drive en mølle.

Steg for steg gjennom 200 år

En kortfattet oppsummering av utnyttelsen av fossen ser slik ut:

1700-tallet: 55 m lang tunnel ble hakket ut ved hjelp av fyrsetting
Tunnelen førte vann til en mølle. Seinere kom både sag og stampe.

1875: Tresliperi anlegges, også papir produseres

1894: Fem herrer fra Nedre Telemark kjøper Tinfos papirfabrik for 210.000 kroner.

1897: vedtak om å oppføre et nytt tresliperi.

1900: Kraftstasjonen Tinfos I bygges, bl.a. for å levere kraft til Notodden Calcium Carbidfabrik, som hadde de samme eiere.

Calcium Carbid-fabrikken var noen år bortleid til et engelsk selskap, The Albion Products Co. Ltd.

1904: Avtale med Sam Eyde og Brødrene Wallenberg om leie av kraft til "fabrikbygning på Notodden".

1910-12: Kraftstasjonen Tinfos II bygges med tre aggregater som gir 15.000 hestekrefter.

1955. Nye Tinfos I ble satt i drift. Denne kraftstasjonen har i dag mer enn 60 prosent større kapasitet enn de to gamle kraftstasjonene til sammen.

Etter at Nye Tinfos I ble satt i drift fra 1955, ble aggregatene i gamle Tinfos I solgt. Ett av aggregatene er blitt museumsgjenstand i Hellen kraftstasjon i Sør-Troms og er restaurert i samarbeid med Riksantikvaren.

På 1960-tallet ble Tinfos I omgjort til mekanisk verksted.